

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
Відокремлений структурний підрозділ
«Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка»

Циклова професійно-педагогічної підготовки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Основи психології спілкування»

Код дисципліни	ВК.
Освітній рівень	фахова передвища освіта
Статус дисципліни	вибірковий освітній компонент
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А 3 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма	Початкова освіта
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття
Форми контролю	залік
Мова викладання	українська

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Богуца Юлія Михайлівна , викладач першої кваліфікаційної категорії
Контактний телефон	0952247588
E-mail:	80979297882@ukr.net
Профіль викладача	https://ppk.gnpu.edu.ua/pro-koledzh/metodychna-ta-naukova-robota/czk-profesijno-pedagogichnoyi-pidgotovky/bogucza-yuliya-myhajlivna/
Консультації	Четвер 14.30-15.30

1. Анотація курсу

Місце освітньої компоненти (ОК) в ОПП:

ОК «*Основи психології спілкування*» є вибіркоvim освітнім компонентом, що формує загальні компетентності здобувачів освіти за ОПП «Початкова освіта» рівня фахової передвищої освіти. Освітній процес охоплює лекційні та практичні заняття, виконання самостійних робіт, модульних контрольних робіт та підсумковий контроль у формі заліку.

Мета навчальної дисципліни «Основи психології спілкування»: надання студентам теоретичних знань про психічні явища і закономірності, які виникають у діяльності та спілкуванні; набуття студентами практичних навичок розпізнання невербальних сигналів та емоцій співбесідника, збереження комунікативної рівноваги та ефективності в комунікації.

Завдання навчальної дисципліни:

- ~ дати студентам основні знання щодо спілкування, його видів, основних закономірностей організації та вдосконалення процесу спілкування;
- ~ охарактеризувати особливості розуміння співрозмовниками один одного;
- ~ сформувати у студентів вміння здійснювати психологічний аналіз процесу спілкування, здійснювати психодіагностику комунікативних особливостей та корекцію комунікативних труднощів.

Інтегральна компетентність: Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності, що вимагає застосування положень і методів психолого-педагогічної науки та характеризується певною невизначеністю умов, а також нести відповідальність за результати своєї діяльності в освітньому процесі.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності:

СК1 Здатність до застосування системи психолого-педагогічних знань і умінь, що є базовими для реалізації змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.

СК5 Здатність до організації та проведення педагогічної діагностики учня.

СК9 Здатність до відстеження динаміки та забезпечення підтримки особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

СК12 Здатність до організації здоров'язбережувального, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища.

СК13 Здатність усвідомлювати особисті відчуття і почуття, управляти власними емоційними станами.

Пререквізити. Опанування навчального компоненту «Основи психології спілкування» передбачає використання знань із дисциплін, які вже були вивчені (психологія, українська мова за професійним спрямуванням, вступ до спеціальності, педагогіка)

Програмні результати навчання:

РН4 Здійснювати педагогічну діагностику молодшого школяра.

РН8 Забезпечувати підтримку особистісного розвитку дитини в освітньому процесі.

РН11 Створювати безпечні, психологічно комфортні умови освітнього процесу, використовувати прийоми попередження та протидії булінгу, надавати домедичну допомогу.

РН14 Враховувати при створенні освітнього середовища індивідуальні потреби учнів.

Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни.
2. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів.
3. Методичні вказівки до виконання практичних занять.
4. Матеріали для проміжного і підсумкового контролю знань.
5. Правила модульно-рейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.
6. Опорний конспект лекцій.
7. Проектор та мультимедійний екран.
8. Планшет.

2. Організація навчання

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Основи психології спілкування»: навчальні заняття; самостійна робота студентів; робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет.

Види навчальної роботи студентів: лекція; практичне заняття; консультація; залік.

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни «Психологія спортсмена» використовуються різноманітні методи навчання, а саме:

~ вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет,

~ пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.)

~ проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи (викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування під проблем).

~ викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально-етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми;

~ за джерелами знань: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація репродуктивний;

~ за системним підходом: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль;

~ за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький; метод проблемного викладання

Структура дисципліни

Змістові модулі/ Теми	Кількість годин, відведених на:		
	Лекції	Практичні	СРС/ІРС
Змістовний модуль 1. Спілкування в системі міжособистісних та суспільних взаємовідносин			
Тема 1. Процес спілкування та його складові (Сутність і природа спілкування. Функції спілкування. Особистість і спілкування)	4	4	6
Тема 2. Спілкування як обмін інформацією (Поняття мови і мовлення. Слухання як активний процес. Невербальна комунікація та її особливості)	4	4	6
Тема 3. Спілкування як сприйняття. (Соціальна перцепція та її структура. Механізми взаєморозуміння в процесі спілкування. Поведінка як джерело інформації)	2	2	6
Тема 4. Взаємодія у процесі спілкування. (Інтерактивний бік спілкування. Теорії міжособистісної взаємодії. Психологічний вплив. Види психологічного впливу)	2	2	6
Тема 5. Порушення, бар'єри і труднощі спілкування. (Порушення спілкування і комунікативні бар'єри. Акцентуації характеру і дефекти спілкування. Деструктивне спілкування)	2	2	4
Змістовний модуль 2. Психологія професійного спілкування			
Тема 6. Ділове спілкування. (Специфіка, структура і функції ділового спілкування. Ділова бесіда як основна форма ділового спілкування. Переговори як різновид ділового спілкування)	2	4	6
Тема 7. Конфлікти у спілкуванні: причини, шляхи запобігання і вирішення. (Сутність та природа конфлікту. Особливості конфліктів у професійній діяльності фахівців фармації. Стратегія і стиль поведінки у конфліктній ситуації)	2	4	4
Тема 8. Майстерність педагогічного спілкування. (Особливості спілкування «викладач-студент». Методи завоювання уваги. Формування комунікативної культури викладача. Стили педагогічного спілкування. Особливості міжособистісного спілкування педагога і студента. Моделі спілкування педагога та студентів. Правила педагогічного спілкування)	4	4	4
Всього у модулі	22	26	42

3. Система оцінювання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Основи психології»

спілкування» ґрунтується на **компетентнісному підході**.

Навчальні досягнення майбутніх вчителів закладу загальної середньої освіти з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, що базується на принципі коопераційної звітності, обов'язковості поточного (захист практичних робіт) та модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Форми оцінювання ОК: *усна* (захист практичних робіт у формі бесіди, доповідь з тем винесених на самостійне опрацювання, тощо); *письмова* (звіт з виконання самостійної роботи, реферат); *тестова* (за закритими тестами); *самоконтроль* (самооцінка, тощо).

Оцінювання кожного виду роботи (наявність конспекту, виконання практичних робіт, написання модульних робіт, виконання самостійної роботи, залік) студента відбувається за 4-бальною шкалою згідно критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за 5-бальною шкалою	Критерії оцінювання
5	Відповідь і завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Студент володіє узагальненими знаннями з теми заняття, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування; уміє ставити та розв'язувати проблеми.
4	Відповідь і завдання – повні, але з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача. Студент вільно володіє вивченим матеріалом з теми, зокрема, застосовує його на практиці; вміє аналізувати і систематизувати наукову та методичну інформацію. Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу з теми, але потребує консультації викладача.
3	Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача. Студент може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; знання є достатньо повними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими огріхами. Здатен на реакцію відповіді іншого студента, опрацювати матеріал самостійно.
2	Відповідь і завдання відзначаються наявністю фрагментарності виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Студент володіє матеріалом з теми на рівні окремих фрагментів; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; контролює свою відповідь з декількох простих речень; здатний усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з науково-методичним джерелом, відсутні сформовані уміння та навички.

Підсумкова оцінка курсу є сумою балів, одержаних за окремі види навчальної діяльності: поточний контроль (оцінка рівня засвоєння тем для самостійного опрацювання, оцінка за виконання практичних робіт), підсумковий тестовий контроль за змістовними модулями, складання заліку.

Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 100 балів.

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Аудиторна робота				СРС		Підсумковий контроль
Наявність конспектів	Практичні заняття	Модульний контроль				Залік
1-11	1-13	1	2	1	2	
*ВК: 0,1	ВК: 0,35	ВК: 0,2		ВК: 0,25		ВК: 0,1

*ВК (ваговий коефіцієнт) – числовий коефіцієнт (параметр), що відображає рівень значимості виду діяльності здобувача освіти, порівняно з іншими факторами, який впливає на загальну кількість балів і розподіляється окремо за кожний вид роботи (сума всіх вагових коефіцієнтів дорівнює 1).

Відповідність шкал оцінювання (національної та європейської (ECTS))

Оцінка ECTS	Середньо-зважений бал, що формує інтервальну шкалу	Сума балів за 100 бальною шкалою	5	
A	4,51-5,00	90-100	5	<p style="text-align: center;">зараховано</p> <p><i>Відмінно</i> - студент демонструє високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями (дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, виконання практичних завдань та вправи є правильними, демонструє знання підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу). Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження.</p>
	5,00	100		
	4,95	99		
	4,90	98		
	4,85	97		
	4,80	96		
	4,75	95		
	4,70	94		
	4,65	93		
	4,60	92		
	4,55	91		
4,51	90			
B	4,01- 4,50	82-89	4	<p><i>Добре</i> – студент демонструє достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями та навичками (володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів і категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу), виконав всі практичні завдання з незначними недоліками. Студент своєчасно та у повному обсязі виконав</p>
	4,50	89		
	4,43	88		
	4,36	87		
	4,29	86		
	4,22	85		
	4,15	84		
	4,08	83		
4,01	82			

					навчальне навантаження.
C	3,50-4,00	74-81	4		<i>Добре</i> – студент демонструє середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками (володіє знаннями матеріалу, але допускає помилки у формуванні термінів і категорій, проте за допомогою викладача орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу), виконав практичні завдання з недоліками. Студент своєчасно та у повному обсязі виконав навчальне навантаження.
	4,00	81			
	3,92	80			
	3,85	79			
	3,78	78			
	3,71	77			
	3,64	76			
	3,57	75			
	3,50	74			
D	2,86-3,49	64-73	3		<i>Задовільно</i> – студент демонструє середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками (дає правильну відповідь не менше ніж на 64% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність. Студент своєчасно виконав практичні та контрольні тестові завдання по всім змістовним модулям на оцінку не менше ніж «задовільно».
	3,49	73			
	3,42	72			
	3,35	71			
	3,28	70			
	3,21	69			
	3,14	68			
	3,07	67			
	3,00	66			
	2,93	65			
2,86	64				
E	2,51-2,85	60-63	3		<i>Задовільно</i> – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього (дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на більшість запитань дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність. Студент своєчасно виконав практичні та контрольні тестові завдання по всім змістовним модулям на оцінку не менше ніж «задовільно».
	2,85	63			
	2,73	62			
	2,62	61			
	2,51	60			
FX	2,00-2,50	35-59	2	не	<i>Незадовільно</i> – низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння

				без додаткових занять з дисципліни (дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необгрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій, не виконав практичні завдання. Студент не виконав навчальне навантаження.
F	0,00-1,99	1-34	2	<i>Незадовільно</i> – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок (дає правильні відповідь менше ніж на 35% питань, або на більшу кількість питань дає необгрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій, не виконав практичні завдання. Студент не виконав навчальне навантаження.

4. Політика курсу

Відповідно до Закону України «Про освіту» академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до «ПОЛОЖЕННЯ про забезпечення академічної доброчесності у Відокремленому структурному підрозділі «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка»».

5. Інформаційне забезпечення

Список рекомендованих джерел

Основна

1. Губенко І. Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник. 2-е вид., переробл. і допов. Київ: ВСВ "Медицина", 2018. 312 с.
2. Засекіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування: навчальний посібник. 2-е вид. Київ: ВСВ "Медицина", 2018. 216 с.
3. Калмиков Г. В. Психологія формування професійно-мовленнєвої діяльності майбутніх психологів: монографія. Київ: Видавничий дім "Слово", 2019. 316 с.
4. Кручек В. А. Психолого-педагогічні основи міжособистісного спілкування: навчальний посібник. Київ: ДАКККиМ, 2010. 273 с.
5. Філоненко М. М. Психологія спілкування: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 224 с
6. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування: навчальний посібник. Київ: ВД "Професіонал", 2007. 464 с. Додаткова:

7. Борґ Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування /пер. з англ. Н. Лазаревича. Харків: Ранок: Фабула, 2021. 304 с.
8. Карнегі Дейл. Як завойовувати друзів та впливати на людей. Київ: ВГ КМ-Букс, 2023. 256 с.
9. 10.Коваленко А.Б., Корнєв М.Н. Соціальна психологія: підручник. Київ: Геопринт, 2006. 400 с.
10. 11.Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: посібник. Київ: Академвидав, 2003. 448 с.
11. 12.Партико Н.В. Психологія конфліктів: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 132 с.
12. Психологія міжособистісного спілкування: термінологічний словник з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання ступеня «Бакалавр» спеціальності 053 «Психологія» / укладач М. О. Марценюк. Мукачєво : МДУ, 2017. 14 с.
13. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2007. 240 с
14. Трухін І.О. Соціальна психологія спілкування: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 336 с.
15. Форвард С., Фрейзер Д. Емоційний шантаж: Коли люди з вашого життя використовують залякування, обов'язки та провину, щоб маніпулювати вами / пер. з англ. У. Курганова. Харків: Вид-во "Ранок": Фабула, 2023. 336 с.
16. Чалдині Р. Психологія впливу. Переконайте та досягайте успіху/ пер. з англ. М. Скоробогатової. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 366 с.